

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 lipca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gdańsku w XV Wydziale Cywilnym

w składzie:

Przewodniczący: **SSR del. do SO Jarosław Matuszczak**

Protokolant: stażysta Anna Gutowska – Czulik

po rozpoznaniu w dniu 09 lipca 2014 r. w Gdańsku,

na rozprawie,

sprawy z powództwa **W. O., H. O., P. O., oraz J. O.**

przeciwko(...) **Spółce akcyjnej w W.,**

o zapłatę zadośćuczynienia

I. zasądza od pozwanego(...) Spółki akcyjnej w W. na rzecz powoda W. O. kwotę 80.000,- zł (osiemdziesiąt tysięcy złotych), wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 17 października 2013 r. do dnia zapłaty,

II. zasądza od pozwanego(...) Spółki akcyjnej w W. na rzecz powódki H. O. kwotę 80.000,- zł (osiemdziesiąt tysięcy złotych), wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 17 października 2013 r. do dnia zapłaty,

III. zasądza od pozwanego(...) Spółki akcyjnej w W. na rzecz powódki P. O. kwotę 40.000,- zł (czterdzieści tysięcy złotych), wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 17 października 2013 r. do dnia zapłaty,

IV. zasądza od pozwanego(...) Spółki akcyjnej w W. na rzecz powoda J. O. kwotę 30.000,- zł (trzydzieści tysięcy złotych), wraz z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia 17 października 2013 r. do dnia zapłaty,

V. zasądza od pozwanego(...) Spółki akcyjnej w W. na rzecz powoda W. O. kwotę 7.742,- zł (siedem tysięcy siedemset czterdzieści dwa złote) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 3.600,- zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

VI. zasądza od pozwanego(...) Spółki akcyjnej w W. na rzecz powódki H. O. kwotę 7.742,- zł (siedem tysięcy siedemset czterdzieści dwa złote) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 3.600,- zł (trzy tysiące sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

VII. zasądza od pozwanego (...) Spółki akcyjnej w W. na rzecz powódki P. O. kwotę 4.542,- zł (cztery tysiące pięćset czterdzieści dwa złote) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 2.400,- zł (dwa tysiące czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

VIII. zasądza od pozwanego (...) Spółki akcyjnej w W. na rzecz powoda J. O. kwotę 4.042,- zł (cztery tysiące czterdzieści dwa złote) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 2.400,- zł (dwa tysiące czterysta złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,

IX. obciąża pozwanego(...)Spółkę akcyjną w W. obowiązkiem zapłaty na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Gdańsku kwoty 481,- zł (czterysta osiemdziesiąt jeden złotych) tytułem kosztów sądowych, których powodowie nie mieli obowiązku uiścić.

UZASADNIENIE

Powodowie W. O., H. O., P. O. i J. O. domagali się od (...) spółki akcyjnej w W. na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c.:

1. na rzecz powoda W. O. kwoty 80.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dobra osobistego w postaci więzi rodzinnej łączącej powoda ze zmarłą córką A. O., wraz z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty,

2. na rzecz powódki H. O. kwoty 80.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dobra osobistego w postaci więzi rodzinnej łączącej powódkę ze zmarłą córką A. O., wraz z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty,

3. na rzecz powódki P. O. kwoty 40.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dobra osobistego w postaci więzi rodzinnej łączącej powódkę ze zmarłą siostrą A. O., wraz z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty,

4. na rzecz powoda J. O. kwoty 30.000 zł tytułem zadośćuczynienia za naruszenie dobra osobistego w postaci więzi rodzinnej łączącej powoda ze zmarłą siostrą A. O., wraz z ustawowymi odsetkami od dnia doręczenia pozwu pozwanemu do dnia zapłaty.

Ponadto wnieśli o zasądzenie od pozwanego kosztów postępowania sądowego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych, a także kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w kwocie 17,00 zł od każdego powoda.

Stanowisko strony powodowej wyrażone w pozwie

1. W przedmiotowej sprawie po stronie powodów występuje współuczestnictwo materialne uregulowane w art. 72 § 1 pkt 1 k.p.c. co uzasadnia wspólne wniesienie pozwu. Roszczenie wszystkich powodów znajduje tą samą podstawę prawną, tj. art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c., przewidujący możliwość dochodzenia przez najbliższych członków rodziny zadośćuczynienia w przypadku naruszenia dobra osobistego w postaci więzi rodzinnej z bliską im osobą. Z uwagi na bliskość stosunków rodzinnych pomiędzy powodami, występuje także tożsamość podstawy faktycznej, a więc spełnienie drugiej i ostatniej przesłanki kumulatywnej współuczestnictwa materialnego, tzw. łączność wewnętrzna (a nie zewnętrzna, jaka jest charakterystyczna dla współuczestnictwa formalnego), podstawą której są wspomniane stosunki rodzinne, które w jednakowym stopniu uległy zmianie wobec faktu śmierci osoby im wszystkim najbliższej. Śmierć A. O. jest natomiast wynikiem jednego i tego samego zdarzenia - wypadku drogowego, za który odpowiedzialność ponosi pozwany.

2. Współuczestnictwo o charakterze materialnym uzasadnia właściwość rzeczową sądu wynikającą z sumy wartości poszczególnych roszczeń, bez względu na wysokość każdego roszczenia z osobna.

3. Ubezpieczony u pozwanego P. T., który kierując samochodem osobowym marki O. (...) o nr rej.(...) nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że nie dostosował prędkości samochodu do warunków drogowych, w wyniku czego na łuku drogi uderzył w jadący z przeciwnego kierunku samochód dostawczy marki M. (...) o nr rej.(...), którym kierował M. P.. W wyniku powyższego zdarzenia śmierć na miejscu, w następstwie doznanych uszkodzeń dała, ponieśli pasażerowie O. (...) - A. O., M. D. i K. D., natomiast pasażer O. (...) - powód J. O. doznał uszkodzenia ciała w postaci stłuczenia nerki. W chwili wypadku A. O. miała zapięte pasy bezpieczeństwa. Ani sprawca zdarzenia, ani też zmarła A. O. nie znajdowali się także pod wpływem alkoholu lub narkotyków. Sprawca

wypadku P. T. został skazany wyrokiem z dnia 30 października 2007 roku, wydanym przez Sąd Rejonowy w K. w sprawie sygn. akt II K 155/07.

4. W chwili śmierci A. O. miała 19 lat, była córką powodów - W. i H. O., a także siostrą powodów - P. i J. O., którzy w chwili śmierci siostry mieli odpowiednio 14 lat i 8 lat.

5. W wypadku z dnia 24 czerwca 2007 roku bezpośrednio poszkodowany był także małoletni powód J. O., jednakże kwota żądana niniejszym pozwem na jego rzecz stanowi tylko i wyłącznie zadośćuczynienie za krzywdę doznaną przez powoda w skutek zerwania więzi rodzinnej ze zmarłą siostrą A. O..

6. W rezultacie dokonanego zgłoszenia szkody pozwany, pismem z dnia 30 października 2007 roku, przyznał na rzecz powodów W. i H. O. kwotę w łącznej wysokości 53.907,72 zł, na którą składały się następujące sumy pieniężne:

a) 20.000 zł na rzecz powoda W. O. tytułem stosownego odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej po śmierci córki;

b) 20.000 zł na rzecz powódki H. O. tytułem stosownego odszkodowania za znaczne pogorszenie sytuacji życiowej po śmierci córki;

c) 11.907,72 zł tytułem zwrotu kosztów pogrzebu;

d) 2.000 zł tytułem zwrotu szacunkowej kwoty wydatków.

7. Pismem z dnia 2 stycznia, 2013 roku pełnomocnik powodów zgłosił pozwanemu roszczenia o zapłatę zadośćuczynienia na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 23 i 24 k.c. Pismo to zostało odebrane przez pozwanego w dniu 7 stycznia 2013 roku.

8. Pismem z dnia 24 stycznia 2013 roku pozwany odmówił zapłaty na rzecz powodów stosownych kwot tytułem zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dobra osobistego w postaci więzi rodzinnej, na podstawie art. 448 w zw. z art. 24 § 1 k.c.

9. Więzy łączące powodów ze zmarłą A. O. miały bardzo różnorodny charakter. Zmarła była wspaniałą córką, pomagającą swoim rodzicom w wielu sprawach związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego, a dla swojego rodzeństwa była zawsze uczynną i opiekuńczą siostrą nigdy nie odmawiającą udzielenia pomocy. Z chwilą jej niespodziewanej i tragicznej śmierci byt powodów diametralnie się zmienił. Najbliżsi członkowie rodziny utracili osobę, z którą łączyła ich silna więź emocjonalna, pielęgnowana codziennie przez długie lata. Kiedy więź ta została zerwana, w jej miejsce powstały pustka, ból, psychiczna krzywda, które są odczuwalne wciąż, pomimo długiego upływu czasu.

10. W chwili wypadku A. O. miała niespełna 19 lat i dopiero zakończyła naukę w szkole średniej, jednakże pomimo tak młodego wieku była bardzo aktywną osobą, czynnie zaangażowaną w życie społeczne. W szczególności A. O. była wzorową uczennicą, harcerką działającą w Związku Harcerstwa Polskiego, gdzie pełniła funkcję instruktorską, szkoląc młodszych harcerzy. Ponadto zmarła była wieloletnią wolontariuszką Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy oraz działaczką Stowarzyszenia Na Rzecz Rozwoju Ziemi (...) gdzie pracowała na rzecz środowiska lokalnego organizując m.in. festyny, promocje gminy, rajdy rowerowe, obozy młodzieżowe oraz Rajd Śladami J. W., co było znaczącym wydarzeniem kulturalnym w regionie. Poza tym A. O. była zaangażowana w pracę wolontarystyczną na rzecz dzieci z Domu Dziecka w G. oraz niepełnosprawnej młodzieży. A. O. była przy tym osobą samodzielną.

11. Powodowie H. O. i W. O. z chwilą śmierci córki ponieśli stratę, którą do końca życia nic nie będzie w stanie zrehabilitować, gdyż nagła i niespodziewana śmierć A. O. wywołała u tych powodów nieodwracalny ból i krzywdę. Powodowie byli zawsze bardzo dumni ze swojej najstarszej córki, z przyczyn opisanych w pkt 10. A. O. stanowiła również dla powodów, którzy bardzo dużo pracowali, znaczną pomoc przy prowadzeniu gospodarstwa domowego, w szczególności wykonując takie prace domowe, jak przygotowywanie posiłków sprzątanie, przygotowywanie drewna

na opał i palenie w piecu. Ponadto, A. O. odciążała powodów przy wychowywaniu swojego młodszego brata - powoda J. O., którym opiekowała się od niemowlęctwa, zabierając tego powoda na biwaki, obozy oraz wspólne wyjazdy z narzeczonym. Dzięki nieocenionej pomocy ze strony córki powodowie mieli pewność, że ich najmłodsze dziecko (powód J. O.) znajduje się pod należytą opieką starszej siostry, będącej odpowiedzialną osobą. Zmarła pomagała swoim rodzicom także w zakresie opieki nad swoim starszym bratem B. O. który chorował na ciężką, wrodzoną wadę serca, przez co wymagał częstej opieki ze strony osób trzecich.

12. Śmierć A. O. w sposób istotny odmieniła natomiast życie rodzinne powodów, co przejawiało się w szczególności w stałym korzystaniu po śmierci córki z pomocy psychologicznej, która była długotrwała i jedynie w niewielkim stopniu niwelująca intensywny ból powodów. Pomoc psychologiczna świadczona powodom przybierała m.in. formy rozmów wspierających, poradnictwa rodzinnego oraz oddziaływań psychoterapeutycznych. Psychoterapia była również ważnym elementem wspomagającym u powodów farmakoterapię.

13. Powodowie stali się osobami znacznie bardziej nerwowymi, niż przed wypadkiem córki. Istotnemu zmniejszeniu uległo również poczucie bezpieczeństwa powodów oraz ich rodziny, gdyż po wypadku córki każdy sygnał karetki pogotowia budził w powodach obawę, iż ponownie któremuś z członków ich rodziny mógł przydarzyć się jakiś wypadek. Od chwili wypadku z dnia 24 czerwca 2007 roku bardzo bolesne są dla powodów święta, w szczególności Bożego Narodzenia, gdyż wraz ze stratą córki powodowie bezpowrotnie utracili dotychczasową radość z przeżywania tego typu uroczystości o charakterze rodzinnym.

14. Przed śmiercią A. O. więzi rodzinne powodów były bardzo bliskie między innymi z tego względu, iż powodowie wraz ze swoimi dziećmi wspólnie podróżowali po Polsce, jednakże po zgonie córki powodowie zaprzestali tej formy aktywności, a jeżeli urządzają tego typu podróże, to są one dla nich pełne bólu i wspomnień po zmarłej.

15. Na rozmiar krzywdy powodów w sposób znaczny wpływa też okoliczność, iż ze zmarłą córką powodowie wiązali daleko idące plany na przyszłość, licząc w szczególności na to, iż córka wspomże ich w okresie starości, kiedy nie mogąc samodzielnie wykonać wielu czynności, pomoc i opieka ze strony córki stanowiłaby bardzo duże wsparcie.

16. Krzywda powodów po śmierci córki przejawiała się także w fakcie, iż przez ponad cztery lata po śmierci A. O. jej pokój w domu rodzinnym znajdował się w stanie nienaruszonym, a robiąc zakupy powodowie często mimowolnie kupowali różne produkty przeznaczone dla zmarłej córki.

17. Na rozmiar naruszenia dobra osobistego powodów wpływa też okoliczność, iż nadal bardzo duży ból sprawia im przebywanie w towarzystwie swoich rówieśników - sąsiadów lub kolegów i koleżanek z pracy, którzy są już dziadkami, a powodowie przez tragiczną śmierć A. O. zostali na wiele lat tej możliwości pozbawieni.

18. Dla siostry zmarłej - powódki P. O. informacja o śmierci siostry była ogromnym szokiem, natomiast krzywda powódki doznana w wyniku śmierci siostry była tym większa, iż więź łącząca powódkę z A. O. była szczególnie bliska. Powódka spała w chwili, w której doszło do tragicznego wypadku z udziałem A. O., a ze snu obudziły powódkę sygnały karetek i straży pożarnej, które jechały na miejsce wypadku z udziałem jej siostry. Od tej chwili powódka, przebywając w domu, boi się spać w dzień w momentach, gdy niektórzy członkowie jej rodziny przebywają poza domem, gdyż wówczas przypomina sobie traumatyczne wydarzenie związane ze śmiercią siostry.

19. Śmierć A. O. wywołała tak negatywne skutki w sferze psychicznej powódki P. O., iż zmuszona była ona poddać się leczeniu psychologicznemu, które powódka rozpoczęła w krótkim okresie czasu po wypadku siostry. Ponadto, przez długi okres czasu po śmierci siostry, powódka miewała lęki, które przejawiały się m.in. w tym, iż powódka bardzo bała się jazdy samochodem, w związku z czym nie chciała zapisać się na kurs prawa jazdy i dopiero ojcu powódki - powodowi W. O., udało się namówić ją do zrobienia prawa jazdy.

20. Nadto, powódka do dnia dzisiejszego bardzo boi się o swoich bliskich, kiedy przebywają oni poza domem, a powódka słyszy sygnał karetki, gdyż od razu wyobraża sobie, że jakiś wypadek przytrafił się komuś z jej rodziny. Pomimo upływu ponad pięciu lat od śmierci A. O., powódka nadal odczuwa znaczny ból i smutek, a brak siostry jest dla

niej silnie odczuwalny przede wszystkim podczas wspólnych rodzinnych wyjazdów oraz świąt, np. Bożego Narodzenia, które trwale straciły dla powódki radosny, rodzinny charakter. Tragiczna śmierć siostry była bowiem wydarzeniem, z którym powódka do dnia dzisiejszego się nie pogodziła.

21. Brat zmarłej - powódJ. O.bardzo przeżył śmierć starszej siostry, z którą od najmłodszych lat był bardzo związany, gdyż A. O.zawsze opiekowała się powodem, w szczególności kiedy rodzice - powodowie W. i H. O.przebywali w pracy. Tym samym A. O.w istotny sposób przyczyniła się do wychowania powoda, którego zabierała na biwaki, obozy harcerskie oraz wspólne wyjazdy z narzeczoną, poświęcając temu powodowi niemal każdą wolną chwilę. Ponadto, A. O. często czytała powodowi do snu, a także nauczyła go czytać, co bardzo pomogło powodowi w nauce, kiedy poszedł do szkoły.

22. Pomimo faktu, że w chwili wypadku siostry, powód miał zaledwie osiem lat, to bardzo dobrze pamięta zmarłą oraz chwile i nią spędzone, które do dzisiaj powód bardzo mile wspomina. Dla powoda szczególnie ważna była okoliczność, iż zawsze mógł zwrócić się do A. O.o pomoc, której ta nigdy powodowi nie odmówiła. Ponadto, zmarła była najlepsza przyjaciółką powoda, której mógł zwierzyć się ze swoich tajemnic.

23. Ze względu na rozległą krzywdę, odczuwaną po śmierci A. O., powód zmuszony był korzystać od 29 czerwca 2007 roku (czyli już w pięć dni po wypadku) z pomocy psychologicznej, która miała charakter wieloletowy, w szczególności, w okresie od sierpnia 2007 roku do czerwca 2008 roku spotkania terapeutyczne z powodem odbywały się dwa razy w tygodniu i miały charakter rozmów wspierających oraz oddziaływań psychoterapeutycznych poprawiających adaptację w środowisku szkolnym. Przebyta psychoterapia jedynie w niewielkim stopniu zmniejszyła krzywdę powoda, gdyż strata ukochanej siostry ma charakter nieodwracalny.

24. Podstawą odpowiedzialności pozwanego, z którym sprawca wypadku zawarł umowę ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej, jest art. 34 ust 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 roku o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych.

25. W ocenie powodów, bezsporną w sprawie jest kwestia odpowiedzialności pozwanego, gdyż ten, wypłacając powodowi sumy pieniężne wskazane wyżej, uznał tym samym swoją odpowiedzialność w przedmiotowej sprawie.

26. W niniejszej sprawie sprawca wypadku odpowiedzialny jest na zasadzie winy, co wynika z art. 415 k.c. w zw. z art. 436 § 2 k.c.

27. Natomiast, podstawę prawną roszczenia o odsetki w wysokości ustawowej z tytułu opóźnienia w spełnieniu świadczenia pieniężnego stanowi norma prawna wynikająca z treści art. 481 § 1 k.c.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie od powodów na rzecz pozwanego kosztów postępowania według norm przepisanych.

Stanowisko strony pozwanej wyrażone w odpowiedzi na pozew

1. Pozwany przyznał, że likwidował szkodę komunikacyjną z dnia 24 czerwca 2007 r., w wyniku której poniosła śmierć A. O.

2. Odpowiedzialność ubezpieczyciela determinuje umowa ubezpieczenia i nie jest ona tożsama z odpowiedzialnością sprawcy. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z 24.03.2000 r. w sprawie ogólnych warunków obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych (Dz.U. nr 26, poz.310 ze zm.), obowiązującego w dacie powstania szkody, z ubezpieczenia OC przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem są zobowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia, przy czym jest to zamknięty katalog roszczeń wobec ubezpieczyciela i nie przewiduje on roszczeń osób najbliższych zmarłego z tytułu naruszenia dóbr osobistych spowodowanych śmiercią osoby poszkodowanej.

3. Z ubezpieczenia OC przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem są zobowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia.

4. Art. 446 k.c., w brzmieniu obowiązującym w czasie zdarzenia, które spowodowało śmierć A. O., przewidywał takie roszczenia jak: zwrot kosztów leczenia i pogrzebu, rentę oraz jednorazowe odszkodowanie z tytułu znacznego pogorszenia sytuacji życiowej po śmierci poszkodowanego. Przepis ten nie przewidywał natomiast możliwości żądania zadośćuczynienia przez osoby bliskie poszkodowanemu za własną szkodę niemajątkową i nie ma jakichkolwiek podstaw do wnioskowania, że przyjęte przez ustawodawcę rozwiązanie kwestii roszczeń przysługujących osobom bliskim nie było wyczerpujące.

5. W dacie śmierci poszkodowanej A. O., art. 448 k.c., jak i 23 i 24 k.c. obowiązywały już w aktualnej treści. Jednakże, przed 3 sierpnia 2008 r. ani sądy powszechne, ani Sąd Najwyższy nie stosowały i nie widziały tych przepisów jako podstawy do żądania zadośćuczynienia w przypadku naruszenia dóbr osobistych wskutek śmierci osoby najbliższych. Dopiero wprowadzenie § 4 do art. 446 k.c., spowodowało zmianę stanowiska Sądu Najwyższego w tym zakresie. Zarówno jednak w doktrynie jak i w orzeczeniach sądów powszechnych coraz częściej spotyka się krytykę tego stanowiska. I tak w doktrynie podkreśla się, że wskazane przepisy nie znajdują zastosowania w razie śmierci osoby bliskiej. Wprawdzie art. 23 k.c. nie zawiera zamkniętego katalogu dóbr osobistych, jednakże „do dóbr chronionych nie należy zaliczyć przywiązania do innej osoby. Dlatego panujący w piśmiennictwie pogląd przyjmuje, że prawo polskie nie przewiduje zadośćuczynienia jako wynagrodzenia szkody niemajątkowej, polegającej na cierpieniach psychicznych z powodu śmierci osoby bliskiej. Przepis art. 448 k.c. nie oznacza podważenia tej zasady” (A.Szpunar, Przesłanki przewidzianego w art. 448 k.c. zadośćuczynienia, Przegląd Sądowy 2002 nr 1, s. 4 i 7). Do dnia 3 sierpnia 2008 r., czyli do dnia wejścia w życie ostatniej nowelizacji art. 446 k.c., zakres roszczeń przysługujących osobom pośrednio poszkodowanym, czyli bliskim osoby zmarłej w wyniku czynu niedozwolonego, wyczerpująco regulował art. 446 § 1-3 k.c.

6. Sąd Apelacyjny w Gdańsku w wyroku z dnia 26 czerwca 2008 r., I ACa 584/08 (orzeczenie niepublikowane), stwierdził, że w świetle art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. Nr 124 poz. 1152 ze zm.) przyjęć należy, że kompensacie w ramach obowiązkowego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, podlega naruszenie tylko enumeratywnie wymienionych w nim dóbr osobistych, to jest zdrowia i życia. W konsekwencji, w ocenie pozwanego, nawet jeżeli uznać więź między bliskimi w rodzinie za dobro osobiste w oparciu o art. 23 k.c., to względem art. 34 powołanej ustawy, który winien być interpretowany ściśle, skutkuje brakiem podstawy prawnej do uwzględnienia tak sformułowanych żądań.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 24 czerwca 2007 r. w miejscowości S. (gmina S.) ubezpieczony u pozwanego P. T., prowadzący samochód osobowy marki O. (...) o numerze rejestracyjnym(...)nieumyślnie naruszył zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym w ten sposób, że nie dostosował prędkości samochodu do warunków drogowych w wyniku czego na łuku drogi uderzył w jadący z przeciwnego kierunku ruchu samochód dostawczy marki M. (...) o numerze rejestracyjnym(...) czym nieumyślnie spowodował śmierć pasażerki A. O., córkę powodów H. O. i W. O. oraz siostrę powodów P. O. i J. O.. Sprawca szkody P. T. związany był z pozwanym umową ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych.

Okoliczność bezsporna, nadto: wydruk skanu skróconego odpisu aktu zgonu A. O.– k. 29, kserokopia wyroku SR w Kościerzynie o sygn. akt II K 155/07 – k. 32.

W chwili wypadku A. O. miała niespełna 19 lat i dopiero zakończyła naukę w szkole średniej, jednakże pomimo tak młodego wieku była bardzo aktywną osobą, czynnie zaangażowaną w życie społeczne. W szczególności A. O. była

wzorową uczennicą, harcerką działającą w Związku Harcerstwa Polskiego, gdzie pełniła funkcję instruktorską, szkoląc młodszych harcerzy.

Ponadto zmarła była wieloletnią wolontariuszką Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy oraz działaczką Stowarzyszenia Na Rzecz Rozwoju Ziemi(...), gdzie pracowała na rzecz środowiska lokalnego organizując m.in. festyny, promocje gminy, rajdy rowerowe, obozy młodzieżowe oraz Rajd Śladami J. W., co było znaczącym wydarzeniem kulturalnym w regionie. Poza tym A. O. była zaangażowana w pracę wolontarystyczną na rzecz dzieci z Domu Dziecka w G. oraz niepełnosprawnej młodzieży. A. O. była przy tym osobą samodzielną.

Dowód: opinia wychowawcy – k. 42, zaświadczenie – k. 43, pismo komendy hufca (...) k. 44 – 45, podziękowanie – k. 46, opinia ZHP – k. 47, pismo stowarzyszenia (...) – k. 49, zaświadczenie z domu dziecka – k. 50, podziękowanie Prezydenta Miasta G. – k. 51, podziękowanie (...) k. 52, podziękowanie Burmistrza Miasta K. – k. 53, certyfikat – k. 54, zeznania świadka J. S., k. 105 (czas: 00:29:00-00:37:00)

Pomimo że od wypadku A. O. minęło 6 lat, powodowie nadal odczuwają skutki jej śmierci w sferze emocjonalnej.

Powódka H. O. ma wrażenie, jakby miało to miejsce wczoraj. Do tej pory nie zaznała spokoju ducha. Czuje się tak jak po wypadku. Bez przerwy myśli o stracie córki w wypadku. Zmieniła się, jest osobą emocjonalnie wycofaną. Nadal nie może rozmawiać o zmarłej córce. Unika kontaktów z ludźmi.

Powód W. O. był na miejscu wypadku. Widział córkę siedzącą w rozbitym aucie na tylnym siedzeniu. Córka była bardzo emocjonalnie związana z powodem J. O., bardzo dużo czasu przebywali razem. Była bardzo pomocna i uczynna. Powodowie wychowywali ją pod kątem pomocy w opiece nad starszym ciężko chorym bratem B. O.. Chcieli zabezpieczyć syna B. na wypadek, kiedy ich zabraknie poprzez pomoc ze strony córki A. O.. Była osobą bardzo odpowiedzialną. Rodzice wiele spraw cedowali na nią. Pomagała bardzo w codziennych obowiązkach w domu w tym w pracach fizycznych. W. O. ma również problemy emocjonalne, do chwili obecnej nie może spać spokojnie, przeżywa śmierć córki.

Słyszac sygnał pogotowia powodowie niepokoją się, wydzwanają do siebie, sprawdzając czy nikomu nic się nie stało. Po śmierci córki A. relacje wewnątrz rodzinne uległy pogorszeniu. Powód W. O. wrócił po wypadku córki do pracy ale było mu bardzo ciężko. Miał problemy z koncentracją, był drażliwy. W twarzach ludzi spotkanych na ulicy szuka córki. Widząc dziewczynę podobną do córki przygląda się jej w nadziei, że to A. O..

Naturalny tok żałoby u powodów został zaburzony – wydłużył się. Strata córki negatywnie wpłynęła na ich stan psychiczny wywołując zaburzenia adaptacyjne depresyjne o charakterze przedłużonym.

Powodowie wymagają leczenia psychiatrycznego w warunkach ambulatoryjnych oraz wsparcia psychologicznego.

Małoletni powód J. O. w chwili wypadku miał 7 lat. Był bardzo emocjonalnie związany ze zmarłą siostrą. Siostra wszędzie go ze sobą zabierała. Po śmierci siostry w wypadku, w którym on też brał udział i był ranny stał się bardzo nerwowy. W szpitalu nie był informowany o śmierci siostry, nie informowała go o tym ani rodzina ani personel szpitala. Nie był obecny na pogrzebie siostry. Po wypadku był bardzo agresywny w szkole, łatwo dawał się sprowokować do bójki. Po wypadku miał straszne sny, śniło mu się że w domu jest sam, że przychodziła do niego A. która była cała pocięta. Boi się ciemności.

Wypadek i śmierć siostry wpłynęły negatywnie także na stan psychologiczny powoda J. O.. W dalszym ciągu miewa problemy emocjonalne. Jest nerwowy, na co dzień spokojny i ułożony, ale potrafi się bardzo zdenerwować i wtedy jest trudno go uspokoić. Nadal nie może pojąć, dlaczego siostry już nie ma. A. O. była osobą bardzo aktywną, praktycznie nie miała wolnego czasu, udzielała się w wielu miejscach, lubiła to. Była typem społecznika. Zamierzała studiować administrację. Posiadała autorytet wśród rodzeństwa. Była wsparciem dla rodziny.

Dowód: zeznania powódki H. O., k. 104 (czas: 00:02:59-00:12:20), k.175 (czas: 00:13:00-00:16:53); zeznania powoda W. O., k. 104 (czas: 00:12:20-00:25:20-00:25:20); k. 175 (czas: 00:17:00-:00:23:00); pisemne opinie sądowo - psychologiczne k. 115-117, k. 118-121, 122 – 125,

Powódka P. O. w chwili śmierci siostry A. miała 14 lat, w pierwszym okresie po wypadku korzystała z pomocy psychologa. Siostra A. była dla niej wsparciem, miały dobry kontakt, spędzały bardzo dużo czasu razem. Pomagała jej, była dla niej wsparciem, autorytetem. Po śmierci siostry powódka potrzebowała wsparcia psychologicznego, nadal odczuwa brak siostry.

Dowód: zeznania powoda P. O., k. 105 (czas: 00:25:20-00:29:00); k. (czas: 00:23:00-00:26:00); pisemna opinia sądowo - psychologiczna biegłego sądowego z zakresu psychologii A. M., k. 126-128

Po śmierci A. O. życie powodów zmieniło się. Powodowie nie tworzą już szczęśliwej rodziny, brakuje im zmarłej córki, szczególnie w święta. Pokój A. O. przez wiele lat pozostawał nienaruszony przez powodów, powodowie nie mogli się pogodzić z jej stratą. Powód J. O. stał się bardziej nerwowy po stracie siostry. Widoczny jest brak A. O. w życiu powodów.

Dowód: zeznania świadka J. S., k. 105 (czas: 00:29:00-00:37:00).

Pismem z dnia 2 stycznia 2013 r. doręczonym w dniu 07 stycznia 2013 r. strona powodowa wezwała pozwanego do zapłaty kwoty 300.000 zł tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę.

Dowód: pismo pełnomocnika strony powodowej z dnia 2 stycznia 2013r., k. 36-38, ZPO pisma – k. 49 – 40.

Pozwany (...) Spółka Akcyjna odmówił stronie powodowej przyznania stosowego zadośćuczynienia powołując się przy tym na 446 k.c. Zgodnie z opinią pozwanego przytoczony przepis stanowi podstawę do żądania zadośćuczynienia wyłącznie temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone czynem bezprawnym.

Dowód: pismo pozwanego z dnia 24.01.2013 r., k. 41

Sąd zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny był bezsporny w zakresie zdarzenia skutkującego odpowiedzialnością pozwanego co do zasady. Znajdował on także w tym zakresie oparcie w ustaleniach skazującego wyroku karnego oraz skróconego odpisu aktu zgonu, których kopie dołączono do pozwu.

W pozostałej części, dotyczącej relacji pomiędzy zmarłą a powodami oraz skutków wypadku sąd oparł się na zeznaniach powodów, zeznaniach świadka oraz na opiniach biegłej psycholog, a dodatkowo także na dokumentach prywatnych.

Dokumenty prywatne przedstawione przez stronę powodową sąd uznał za w pełni wiarygodne. Zgodnie z art. 245 k.p.c. stanowiły one dowód tego, że osoba, która go podpisała złożyła oświadczenie w nim zawarte. Ich autentyczność i treść nie były kwestionowane przez strony i nie budziły wątpliwości sądu. Okoliczności w nich zawarte, zwłaszcza w informacji wychowawcy klasy I Liceum Ogólnokształcącego w K. oraz Dyrektora Zespołu (...)w S., znalazły potwierdzenie w zeznaniach świadka i strony powodowej.

Zeznania świadka J. S. również nie budziły wątpliwości. W części dotyczącej życia A. S. znajdowały one pokrycie w złożonych dokumentach prywatnych a w części dotyczącej skutków jej śmierci dla powodów w opiniach biegłej psycholog a także relacjach samych powodów. Brak było też dowodów przeciwnych.

Sąd uznał za w pełni wiarygodne zeznania złożone przez opiekunów prawnych nieletniego powoda J. O., tj. H. O. i W. O.. Sąd brał przy tym pod uwagę fakt, że osoby te były rodzicami powoda, jednakże nie stwierdził, by zeznawały one stronniczo i nieprawdziwie. Ich relacja odnośnie związku emocjonalnego pomiędzy powodem a jego siostrą, jak

również negatywnych przeżyć doznanych w związku z jej śmiercią, stanu zdrowia psychicznego powoda oraz zmian w życiu codziennym, jakie stały się konsekwencją nagłej śmierci siostry była autentyczna.

Co istotne, zeznania te, z których wynikała głęboka więź pomiędzy małoletnim powodem a jego zmarłą siostrą i związana z tym trauma, znalazły pełne potwierdzenie we wnioskach zobiektywizowanego (w zakresie oceny emocji) dowodu w postaci opinii biegłego sądowego.

Z tych samych powodów sąd w całości dał wiarę pozostałej części zeznań złożonych przez powodów W. O., H. O. i P. O..

Sąd dał w pełni wiarę pisemnym opiniom, które zostały sporządzone w niniejszej sprawie przez biegłego sądowego z zakresu psychologii A. M.. Opinia pisemna została wykonana w sposób rzetelny, z wykorzystaniem specjalistycznej wiedzy, zawierała jasne i wyczerpujące wnioski. Biegła posiadała odpowiednią wiedzę, kwalifikacje i doświadczenie do wydania przedmiotowych opinii, na co wskazuje adekwatność ustaleń poczynionych przez biegłego z zeznaniami strony powodowej. Biegła dokonała oceny rzeczywistego stanu zdrowia psychicznego powodów i zmian, jakie w tym zakresie nastąpiły po doznanej stracie, bazując w tej mierze na wywiadzie oraz wynikach postępowania dowodowego. Wywód myślowy w przedmiocie aktualnego stanu psychicznego powodów był logiczny, spójny a nadto konsekwentny. Opinia nie została też w żadnym względzie zakwestionowana przez strony.

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości wobec wszystkich powodów.

Przedmiotem sporu w niniejszej sprawie była odpowiedzialność pozwanego za skutki wypadku, krzywdę, jakiej strona powodowa doznała wskutek śmierci córki i siostry w jednej osobie, A. O.

Zgodnie z art. 822 § 1 k.c. stanowiącym podstawę odpowiedzialności pozwanego wobec powódki, przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Natomiast art. 34 ustawy z dnia 22.05.2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych w brzmieniu na dzień zdarzenia (Dz.U. z 2003r., nr 124, poz. 1152 z późn. zm. – dalej powoływana jako: „ustawa o ubezpieczeniach obowiązkowych”) stanowi, że z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, której następstwem jest śmierć, uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia bądź też utrata, zniszczenie lub uszkodzenie mienia.

Ubezpieczeniem jest objęta odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która pojazdem w okresie trwania odpowiedzialności ubezpieczeniowej (tj. ważnej umowy ubezpieczenia OC), wyrządziła szkodę ruchem tego pojazdu.

Taką odpowiedzialność ponosiła pozwana z uwagi na wystąpienie okoliczności uzasadniających odpowiedzialność P. T. na podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 24 § 1 k.c. W myśl art. 448 k.c. w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia.

Zgodnie z jednolitą w tej chwili linią orzecniczą, a wbrew argumentom pozwanej spółki, już w świetle orzecznictwa sądów powszechnych (wyrok SA w Warszawie z 22 lutego 2004 r., II ACA 641/03, Wokanda 2004/9/44) oraz SN (wyrok SN z 11 kwietnia 2006 r., I CSK 159/05, LEX nr 371773) jeszcze na gruncie art. 24 w zw. z art. 448 k.c. - tj. przed nowelizacją art. 446 k.c. ustawą z dnia z 30 maja 2008 r. o zmianie m.in. ustawy Kodeks cywilny (Dz. U. z 2008 r. Nr 116, poz. 731), polegającej na dodaniu do tego przepisu § 4 z dniem 3 sierpnia 2008 r. - formułowano tezy o ochronie tak doniosłych dóbr osobistych, jak prawo do życia w rodzinie, prawa do życia w związku małżeńskim, posiadania obojga rodziców, czy życia w pełnej rodzinie, w której mąż matki jest ojcem jej dzieci (wyrok SA w Gdańsku z 14 grudnia 2007 r., I ACA 1137/07, POSAG 2008/1/50, wyrok SA w Łodzi z 15 lipca 2010 r., I ACA 437/10).

Wątpliwości w tym względzie rozwiewa uchwała Sądu Najwyższego z 22 października 2010 r., III CZP 76/10, LEX nr 604152, w świetle której najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje na podstawie art. 448 w zw. z art. 24 § 1 k.c. zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę, gdy śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 r., a następnie wyrok SN z 11 maja 2011 r., I CSK 621/10, LEX nr 848128, potwierdzający powołaną tezę i stwierdzający dodatkowo, że wprowadzenie art. 446 § 4 k.c. doprowadziło jedynie do zmiany w sposobie realizacji roszczenia przez skonkretyzowanie osób uprawnionych do jego dochodzenia oraz przesłanek jego stosowania.

Przepisy art. 24§1 k.c. i art. 448 k.c. stanowią zatem podstawę do dochodzenia roszczeń odszkodowawczych przez bliskich członków rodziny zmarłego, jednakże tylko tych, którzy wykażą, że pomiędzy zmarłym a nimi istniała szczególnego rodzaju bliska więź. Takimi członkami rodziny bezsprzecznie byli powodowie, rodzice oraz rodzeństwo zmarłej A. O., którzy w toku niniejszego procesu wykazali, że pomiędzy nimi a zmarłą istniała silna więź emocjonalna.

Krzywdą wyrządzoną bliskim zmarłego jest naruszenie dobra osobistego poprzez zerwanie więzi emocjonalnej, szczególnie bliskiej w relacjach rodzinnych. Niewątpliwym było, że A. O. była bliska swoim rodzicom oraz rodzeństwu, którzy w świetle przedstawionych okoliczności jej życia mieli powody by być z niej dumni i liczyć na to, że będą mogli jeszcze przez wiele lat utrzymywać z nią bliskie relacje. Sąd uznał, że powodowie bezsprzecznie wykazali, iż pomiędzy nimi a zmarłą A. O. zachodziła bliska więź rodzinna, a jej śmierć stanowiła dla powodów szok i negatywnie wpłynęła na ich stan emocjonalny.

W szczególności zaznaczyć należy, że wskutek tego nieszczęśliwego zdarzenia powodowie zostali bezpowrotnie pozbawieni więzi z córką i siostrą. Potwierdza to, iż niewątpliwie doznali poważnej straty.

Wobec powyższego oczywistym jest, że doszło do naruszenia dobra osobistego w postaci więzi rodzinnej.

W konsekwencji sąd uznał że przyznanie zadośćuczynienia jest jak najbardziej uzasadnione.

Istotą zadośćuczynienia jest jego związek z doznawaną przez poszkodowanego krzywdą przejawiającą się zarówno w cierpieniach fizycznych, to znaczy bólu jak również w cierpieniach psychicznych, które objawiają się poprzez ujemne uczucia, poczucie stygu, bezsilności, czy osamotnienia. Zadośćuczynienie pieniężne ma na celu przede wszystkim złagodzenie doznanych cierpień i pieniężne zrekompensowanie doznanej przez poszkodowanego krzywdy. Jest to świadczenie o charakterze kompensacyjnym, które powinno stanowić ekonomicznie odczuwalną wartość, jednak nie nadmierną w stosunku do doznanej krzywdy, co oznacza, że powinno zostać utrzymane w rozsądnych granicach.

Każdy tego rodzaju przypadek, gdy przedmiotem rozstrzygnięcia jest relacja zachodząca między zmarłym a dochodzącym roszczeń odszkodowawczych, należy oceniać indywidualnie, przy czym podkreślić trzeba, że bardzo trudnym jest poddawanie ocenie intensywności więzi, jaka między nimi istnieje.

Przeprowadzone w niniejszej sprawie postępowanie dowodowe jednoznacznie wykazało, że zarówno rodzice zmarłej H. O. i W. O. oraz rodzeństwo J. O. i P. O. doznali krzywdy niezwykle bolesnej, której źródłem była strata bliskiej jej osoby, będącej dla nich wsparciem w każdej sytuacji.

W sprawie należało przede wszystkim ocenić relacje pomiędzy poszczególnymi powodami a zmarłą A. O., która wskutek zdarzenia z dnia 24 czerwca 2007 r. poniosła śmierć. W tym miejscu wspomnieć należy, że cierpienie opisywane przez powodów nie było związane ze śmiercią B. O., gdyż pozew był przygotowywany jeszcze przez jego zgonem.

Nadto, z uwagi na ciężką chorobę serca, na którą cierpiał od urodzenia, zarówno rodzice jak i rodzeństwo było przygotowane, na tyle na ile jest to możliwe, na jego odejście, podczas gdy śmierć córki i siostry była dla powodów szokiem.

Relacje pomiędzy dzieckiem a rodzicem oraz rodzeństwem niewątpliwie w każdym przypadku należy oceniać indywidualnie i bardzo trudnym jest poddawanie ocenie intensywności tej więzi. Miłość rodzica do dziecka oraz do rodzeństwa jest uczuciem bardzo subiektywnym. Sąd mając jednak na uwadze całokształt niniejszej sprawy doszedł do wniosku, iż najbardziej bolesną stratę ponieśli rodzice powódki, nie tylko ze względu na indywidualne cechy osobowości i charakteru A. O., która była ona dla powodów oparciem w trudach dnia codziennego, ale dlatego, że mogli spodziewać się, że córka ich przeżyje. Naturalną kolejną rzeczą jest śmierć rodziców przez dziećmi, a każde odwrócenie tej sytuacji niemal zawsze odbija się wyjątkowo negatywnie na stanie psychicznym rodziców. Tak też było w niniejszej sprawie.

Uwzględniając powyższe ustalenia i rozważania za uzasadnioną sąd uznał kwotę zadośćuczynienia w wysokości po 80.000 zł. dla rodziców zmarłej, W. O. oraz H. O.

Zdaniem sądu, więzi między P. O., siostrą zmarłej były wprawdzie silne (co wynika jasno ze stanu faktycznego) a śmierć A. O. takim samym szokiem jak dla innych członków rodziny, jednakże nie występowała tu już okoliczność nienaturalnej kolejności zgonów, opisana powyżej przy ocenie stopnia krzywdy rodziców. Z tego względu zasadnym było zdaniem sądu przyznanie żądanej kwoty 40.000 zł dla P. O., jako należycie dostosowanej do jej krzywdy.

W przypadku brata A. O., J. O., sąd przyjął, że z uwagi na różnicę wieku między nimi (12 lat) relacje między nimi były najsłabsze. A. O. na pewno była dla niego autorytetem i czuł z nią bliską więź, jednakże nie była ona tak silna jak pomiędzy siostrami. Stąd też trafnie kwotę należną temu powodowi określono na 30.000,- zł.

Powyższe sumy uwzględniają aktualne stosunki majątkowe w społeczeństwie w tym widoczną w ostatnich latach tendencję do podwyższania zadośćuczynienia za krzywdę w postaci utraty osoby bliskiej.

Mając na uwadze powyższe Sąd w punktach I – IV wyroku orzekł o zadośćuczynieniu na podstawie 448 k.c. w zw. z art. 23 i 24 § 1 k.c.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c., z którego wynika, że jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Powodowie pismem z dnia 2 stycznia 2013 r. doręczonym w dniu 07 stycznia 2013 r. wezwali pozwanego do zapłaty zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w kwotach przewyższających żądanie pozwu. Już od tej chwili pozwany winien liczyć się z obowiązkiem zapłaty, zgodnie z art. 455 k.c. Ponieważ powodowie domagali się odsetek od dnia doręczenia pozwu a więc od daty późniejszej (17.10.2013 r. – k. 83), ich żądanie w zakresie odsetek było w pełni zasadne, co skutkowało orzeczeniem o odsetkach jak w punktach I – IV wyroku.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98§1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. w punktach V - VIII obciążając obowiązkiem ich zwrotu w całości pozwanego, jako stronę przegraną.

Na koszty procesu składała się opłata sądowa obliczona jako 5 % wartości przedmiotu sporu zgodnie z art. 13 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. 05, nr 167, poz.1398), wynosząca dla powodów W. O. i H. O. po 4.000,- zł, dla powódki P. O. 2.000,- zł a dla powoda J. O. 1.500,- zł.

Powodom jako stronie wygrywającej należał się także zwrot poniesionych przez nich kosztów w postaci zaliczki na poczet wynagrodzenia biegłego w kwocie 500 zł. Ponieważ zakres i koszty opinii dla wszystkich powodów były podobne, sąd zasądził na rzecz każdego z nich po 1/4 tej sumy, tj. po 125 zł.

W skład kosztów procesu powodów wchodziły także koszty zastępstwa procesowego w kwotach po 3.600,- zł dla powodów W. O. i H. O. ustalone w oparciu o § 6 pkt 6 w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz.U.2013, poz. 461) i w kwotach po 2.400 zł (na podstawie §6 pkt 5 tego rozporządzenia) dla powodów P. i J. O..

Dodatkowo sąd zasądził po 17 zł dla każdego z powodów, tytułem zwrotu opłaty skarbowej od pełnomocnictwa udzielonego przez każdego z nich.

Takie rozstrzygnięcie o kosztach zastępstwa procesowego jest podyktowane uznaniem sądu, iż między powodami zachodziło współuczestnictwo formalne, a nie, jak błędnie twierdzili powodowie, współuczestnictwo materialne. Powodów łączyło jedynie współuczestnictwo formalne w rozumieniu przepisu art. 72 § 1 pkt 2 k.p.c., gdyż wysunęły roszczenia jednego rodzaju, oparte na jednakowej podstawie faktycznej i prawnej.

Sprawy obejmujące roszczenia każdego z powodów mogłyby się zatem toczyć oddzielnie, a objęcie ich jednym pozwem i zdecydowanie się przez nich na udzielenie pełnomocnictwa procesowego temu samemu adwokatowi nie uzasadniały w tej sytuacji zasądzenia na rzecz powodów tylko jednego wynagrodzenia adwokata, zwłaszcza, że wartość przedmiotu sporu była odmienna w odniesieniu do 3 z 4 żądań. Każdy z powodów musiał prowadzić proces indywidualnie w zakresie wykazania zakresu zmian, jakie zaszły w ich życiu na skutek śmierci córki i siostry.

Przepisy procedury cywilnej nie przewidują ograniczeń dla współuczestnika sporu w swobodzie wyboru pełnomocnika, a zatem współuczestnik sporu, zgodnie z zasadą samodzielnego działania, zachowuje pełną swobodę wyboru pełnomocnika, zaś wydatki z tego tytułu należy zaliczyć do niezbędnych kosztów procesu.

W konsekwencji należało uznać, że skoro nie może budzić wątpliwości prawo każdego ze współuczestników do otrzymania odrębnie od strony przegrywającej zwrotu kwoty wydatkowanej na wynagrodzenie oddzielnie zaangażowanego adwokata (w razie zastępstwa kilku współuczestników sporu przez różnych adwokatów), to trudno też znaleźć racjonalną argumentację jurydyczną, która miałaby przemawiać za odmiennym potraktowaniem wygrywającego współuczestnika z tego tylko powodu, że zlecił zastępstwo procesowe pełnomocnikowi, występującemu już w sprawie po stronie innego współuczestnika i zapłacił mu wynagrodzenie.

Zdaniem sądu stanowisko, sprowadzające się w istocie do umniejszenia obowiązku zwrotu wydatków, prawidłowo poniesionych przecież przez współuczestników, jedynie do jednego wynagrodzenia, prowadzi w istocie do nieuzasadnionego zwolnienia strony przegrywającej od obowiązku zwrotu stronie wygrywającej rzeczywiście poniesionych przez nią niezbędnych kosztów obrony jej praw; de facto przerzuca zatem na stronę wygrywającą proces obowiązek ich poniesienia, co jest niedopuszczalne [por. postanowienie Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 8 lipca 2013 r. I ACz 1316/13, opubl. Portal Orzeczeń Sądów Powszechnych, orzeczenia.ms.gov.pl].

W punkcie IX wyroku sąd obciążył pozwaną spółkę obowiązkiem zapłaty kosztów sądowych na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity Dz.U. z 2010 r., nr .90, poz. 594 z późn. zm., dalej jako u.k.s.c.), stosując odpowiednio zasadę, w oparciu o którą rozstrzygnął o kosztach procesu, tj. art. 98§1 k.c.

Skarb Państwa – Sąd Okręgowy w Gdańsku tymczasowo wyłożył część wynagrodzenia biegłego w kwocie 481,- zł i taką też kwotę winien pozwany mu zwrócić jako strona, która przegrała proces.